

**SAOPŠTENJE ZAHIRA TANINA, SPECIJALNOG PREDSTAVNIKA
GENERALNOG SEKRETARA I ŠEFA UNMIK-A
DEBATA SAVETA BEZBEDNOSTI O UNMIK-U**

7. februar 2018.

Gospodine predsedniče, ekscelencije,

Na početku bih želeo da čestitam svim državama članicama koje su se pridružile Savetu bezbednosti u 2018. Posebno bih čestitao Vama, g. Predsedniče, i Kuvajtu na predsedavanju Savetom ovog meseca.

Danas ću vas obavestiti o novim dešavanjima, od kojih su neka već dobro prikazana u izveštaju Generalnog sekretara koji je pred vama, i usredsrediću se na ključne činjenice koje su bile dominantne u periodu obuhvaćenom ovim izveštajem i u danima koji su usledili.

Gospodine predsedniče,

Juče je predstavljena nova strategija proširenja Evropske unije za Zapadni Balkan, najambiciozniji i najdalekosežniji okvir za angažovanje još od samita u Solunu 2003. Nova strategija utire put za proširenje koji je povezan sa političkom i društveno-ekonomskom reformom, kao i sa pomirenjem i trajnim rešenjem sporova. Reakcije na Kosovu bile su pomešane, ali je većina lidera u Prištini naglasila važnost ove nove strategije za ostvarenje perspektive Kosova u EU. Jasno je, g. Predsedniče, da su u skladu s ovim novim okvirom, dijalog i normalizacija odnosa između Beograda i Prištine preduslov za težnje Kosova prema EU.

Gospodine predsedniče,

Iako je bilo brojnih formalnih i neformalnih kontakata na visokom nivou između lidera iz Prištine i Beograda, za više od godinu dana, dijalog je, na tehničkom nivou, doneo malo suštinskog napretka. Brojni postojeći dogovori tek treba da budu u celosti sprovedeni; bitan među njima je onaj o Zajednici opština sa srpskom većinom. Godina 2018. može da donese novi momentum za ovaj dijalog i, kao što je visoka predstavica EU juče sama istakla, dijalog bi mogao da bude završen pozitivno, uz dovoljno volje od strane lidera i odgovarajuće ohrabrenje od strane međunarodne zajednice.

Gospodine predsedniče,

Nedavni pokušaj određenog broja poslanika iz vladajuće koalicije u Skupštini Kosova da se ukine zakon o specijalizovanim većima privukao je pažnju i ozbiljno zabrinuo sve relevantne aktere u pogledu privrženosti Kosova pravdi i nepristrasnom sprovođenju vladavine prava. Osnivanje kosovskih specijalizovanih veća i specijalizovanog tužilaštva, koje je Skupština odobrila 2015, bilo je veliko postignuće za Kosovo. Međutim, u suprotnosti s ovim napretkom, navečer 22. decembra, pojedini kosovski poslanici pokrenuli su inicijativu za ukidanje ključnog zakona koji podržava rad specijalizovanih veća. Skoro svi regionalni i međunarodni partneri Kosova jasno su stavili do znanja da bi takav potez, ukoliko uspe, naneo veliku štetu težnjama i ugledu Kosova. Pojedini politički lideri su odstupili od ovog predloga, međutim, predlog za ukidanje zakona za sada ostaje na dnevnom redu Skupštine. Predsednik Skupštine Kosova me je uverio da će se lideri u Prištini pridržavati svojih međunarodnih obaveza. Koristim ovu priliku da ponovo istaknem da ovaj sud nije usmeren ni na jednu određenu zajednicu ili grupu, već samo na pojedinačnu krivičnu odgovornost. Ovo je mnogima na Kosovu dobro poznato, onima koji razumeju da

ukidanje specijalizovanih veća jednostavno nije opcija. Jedini put napred je prihvatanje pravde.

Gospodine predsedniče,

Ubistvo usred bela dana, 16. januara, Olivera Ivanovića, istaknutog kosovskog Srbina, političara, šokiralo je celo Kosovo i region, i izazvalo zabrinutost zbog mogućnosti još jednog talasa političke nestabilnosti. Osudio sam ubistvo nekoliko sati nakon što se dogodilo i pozvao na smirenost, kao i na brz i odlučan rad istražnih organa. Svi predstavnici međunarodne zajednice su ujedinjeni u ovom stavu. Pored toga, pozvao sam sve da rade zajedno kako bi se osiguralo da počinioci ovog brutalnog čina budu privedeni pravdi.

Važno je napomenuti da su lideri u Beogradu i Prištini reagovali na ovaj događaj na pravovremen i odgovoran način. Budući da Kosovska policija vodi istragu, Priština i Beograd su se sporazumeli da dele informacije i podrže proces. Predsednik Srbije Aleksandar Vučić je posetio Kosovo ubrzo nakon incidenta, i tom prilikom kazao zajednici kosovskih Srba na severu i jugu Kosova da je mir od najveće važnosti. Ja bih takođe želeo da istaknem konstruktivnu ulogu zvaničnika u Prištini u omogućavanju ove posete.

Na sastancima s liderima u Prištini mi je jasno ukazano da čine sve što je neophodno da otkriju počinioce ovog zločina i motive ubistva. Beograd saraduje u istrazi, ali ostaje zabrinutost, između ostalog i u pogledu efikasnosti u razmeni informacija. Neuspeh u pronalaženju počinitelaca ne bi bio samo strašno neizvršenje pravde, već bi narušio poverenje svih strana.

Gospodine predsedniče,

U 2017, Kosovo je prošlo kroz parlamentarne i opštinske izbore i kroz formiranje nove vlade. Narod Kosova ima velika očekivanja od svoje vlade i Skupštine, s obzirom na njihove potrebe i na obećanja koja su im data. Surova realnost svakodnevnog života na Kosovu: nezaposlenost, izazovi u dobrom upravljanju, privredni i društveni razvoj, kao i korupcija i organizovani kriminal – sve ovo iziskuje da se politički akteri udruže, prevaziđu razlike i ostvare jedinstvo radi cilja i dobrobiti naroda. U ovome će im pomoći pozitivan i produktivan odnos sa međunarodnom zajednicom i sa svim institucijama prisutnim na terenu.

Dobar primer predstavljaju udruženi napori političkih partija na usvajanju Agende za ciljeve održivog razvoja do 2030. Pohvalio bih posvećenost vlade u nastojanjima da iskoreni siromaštvo, poboljša obrazovanje, postavi rodnu ravnopravnost kao prioritet, zaštiti životnu sredinu, promoviše pravedno i mirno društvo i da obezbedi prosperitet za sve – obaveze koje su ključne za prevladavanje izazova s kojima se Kosovo suočava.

Gospodine predsedniče,

Međunarodna zajednica nastavlja da pomaže kosovskim institucijama na unapređenju pravde, vladavine prava i ljudskih prava. Vlada Kosova je usvojila četiri nacrti zakona koji se odnose na rad pravosudnog sistema u cilju povećanja njegove efikasnosti i transparentnosti. Želim da napomenem da integracija pravosuđa napreduje, sa zvaničnicima iz Osnovnog suda u Mitrovici i Osnovnog tužilaštva koji rade u okviru jedinstvenog pravosudnog sistema Kosova. Naša misija, kao i drugi prisutni međunarodni akteri, zajedno rade kako bi omogućili punu

funkcionalnost ovog integrisanog sistema, i preduzimaju mere u pogledu pitanja kao što je puno poštovanje jezičkih prava.

Istovremeno, primili smo k znanju da je vlada Kosova donela odluku u cilju priznavanja i verifikovanja statusa žrtava seksualnog nasilja u toku ratnih sukoba, koja obuhvata izdvajanja za mesečne penzije za preživjele žrtve. Pored toga, uvažavam imenovanje zamenika predsednika Komisije za nestala lica pri Vladi Kosova, od strane premijera Kosova, Ramuša Haradinaja.

Uprkos ovim važnim merama, preostalo je mnogo izazova u pogledu unapređenja vladavine prava i jačanja ljudskih prava na Kosovu. Napori u ovim oblastima moraju se rukovoditi najboljim međunarodnim praksama. Pored brojnih pogoršanja u oblasti vladavine prava, predsedničko pomilovanje troje lica osuđenih zbog ubistva u takozvanom ‘Predmetu porodice Hajra’ posebno zabrinjava. Zaštita ljudskih prava ne bi trebalo da bude oslabljena zbog političkih razloga ili etničkih dimenzija; takvi pokušaji bacili bi tamnu senku na obećanja o društvu koje se temelji na vladavini prava.

Gospodine predsedniče,

UNMIK i njegovi partneri su pomogli u jačanju uloge žena i mladih i pomažu da se učvrsti njihov neophodan doprinos miru, bezbednosti i izgradnji poverenja između zajednica. Međunarodna godišnja kampanja “16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja” održana je širom Kosova tokom ovog izveštajnog perioda. Fokus kampanje su bile akcije u koje su bili uključeni međunarodni, vladini i akteri civilnog društva, koje doprinose podizanju javne svesti o pokretačima i posledicama nasilja protiv žena i devojaka. Žene se i dalje suočavaju sa teškim izazovom u

pogledu izborne politike. Od 204 kandidata za gradonačelnike u svim opštinama na Kosovu bilo je samo osam žena. Potrebni su usaglašeni napori da bi se postigla uravnoteženija zastupljenost i da bi se ženama omogućili ravnopravniji uslovi.

Slično tome, agenda omladine, mira i bezbednosti ostaje važno pitanje na Kosovu. Omladina Kosova, uprkos njenim razumljivim frustracijama u pogledu statusa kvo, pruža nadu za bolju sadašnjost i bolju budućnost. UNMIK nastavlja da se angažuje sa mladim ljudima sa celog Kosova kroz inicijative poput Skupštine mladih Ujedinjenih nacija na Kosovu. Inspiriše me snaga karaktera mladih lidera koje sam upoznao; lideri koji poseduju hrabrost da prevaziđu podele u društvu i izrade zajedničku strategiju i viziju uspešnog, multietničkog društva.

Izgradnja poverenja između zajednica za Misiju ostaje pitanje od suštinskog značaja. Održivi mir ne može biti postignut bez angažovanosti svih institucija i pomoći međunarodne zajednice kako bi se izgradili mostovi za dugoročno poverenje. Naša misija je preduzela više inicijativa čiji je fokus podrška izgradnji poverenja na najnižem nivou uz pomoć znanja i iskustva Ujedinjenih nacija da bi to bilo ostvareno. Postoje mnogi kosovski lideri na svim nivoima društva, koji su privrženi ovoj agendi i koje mi aktivno podržavamo.

Gospodine predsedniče,

Ovaj trenutak predstavlja priliku za napredak i za unapređenje političkog dijaloga. Baš pre ove sednice Saveta održao sam niz konsultacija sa liderima i zvaničnicima u Prištini, Beogradu i Tirani. Uprkos isticanju značajnih razlika, ubeđen sam da pomenuti lideri poseduju i šire razumevanje za prirodu izazova koji treba da budu prevaziđeni i da, isto tako, neprestano ne odlažu delovanje za drugi dan. Želeo bih

da naglasim da uprkos svim neslaganjima, potencijal za poverenje i donošenje odluka koje su više okrenute ka budućnosti, ne treba potcenjivati.

Mnogo hvala

KRAJ